"YENİ BİR DÜNYA GÖRMÜŞTÜM, BİRBİRİNİ KOVALARCASINA HIZLA İÇ İÇE GEÇEN RESİMLERİ YUDUMLAMIŞTIM."

STEFAN ZWEIG

AMOK KOŞUCUSU

33. BASKI

Çeviri: İLKNUR ÖZDEMİR

can modern

Can Yayınları
Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.
Can Yayınları

STEFAN ZWEIG

AMOK KOŞUCUSU

Can Modern

Amok Koşucusu, Stefan Zweig
Almanca aslından çeviren: İlknur Özdemir
Der Amokläufer
© 1990, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1990
33. basım: Ağustos 2023, İstanbul
Bu kitabın 33. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: BPC Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No.17/1 Oda:1
Esenyurt, İstanbul
Sertifika No: 48745

ISBN 978-975-07-3519-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 43514

STEFAN ZWEIG

AMOK KOŞUCUSU

ÖYKÜ

Almanca aslından çeviren

İlknur Özdemir

can

Stefan Zweig'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Dünün Dünyası, 1985
Yarının Tarihi, 1991
Lyon'da Düğün, 1992
İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar, 1995
Joseph Fouché, 1996
Günlükler, 1997
Satranç, 1997
Değişim Rüzgârı, 1998
Amerigo, 2005
Marie Antoinette, 2006
Sabırsız Yürek, 2006
Rotterdamlı Erasmus, 2008
Balzac, 2009
Macellan, 2010
Hayatın Mucizeleri, 2011
Montaigne, 2012
Vicdan Zorbalığa Karşı ya da Castellio Calvin'e, 2014
Üç Usta: Balzac, Dickens, Dostoyevski, 2015
Mary Stuart, 2016
Şeytanla Savaş: Hölderlin, Kleist, Nietzsche, 2017
Kendi Hayatını Yazan Üç Yazar: Casanova, Stendhal, Tolstoy, 2017
Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu - Bir Kadının Hayatından 24 Saat, 2017
Bir Kalbin Çöküşü, 2018
O Muydu?, 2018
Olağanüstü Bir Gece, 2019
Émile Verhaeren, 2019
Karmaşık Duygular, 2020
Brezilya, 2020
Rahel Tanrı'yla Hesaplaşıyor, 2020

STEFAN ZWEIG, 1881'de Viyana'da doğdu. Avusturya, Fransa ve Almanya'da öğrenim gördü. Savaş karşıtı kişiliğiyle dikkat çekti. 1919-1934 yılları arasında Salzburg'da yaşadı, Nazilerin baskısı yüzünden Salzburg'u terk etmek zorunda kaldı. 1938'de İngiltere'ye, 1939'da New York'a gitti, birkaç ay sonra da Brezilya'ya yerleşti. Önceleri Verlaine, Baudelaire ve Verhaeren çevirileriyle tanındı, ilk şiirlerini ise 1901'de yayımladı. Çok sayıda deneme, öykü, uzun öykünün yanı sıra büyük bir ustalıkla kaleme aldığı yaşamöyküleriyle de ünlüdür. Psikolojiye ve Freud'un öğretisine duyduğu yoğun ilgi, Zweig'ın derin karakter incelemelerinde ifade bulur. Özellikle tarihsel karakterler üzerine yazdığı yorumlar ve yaşamöyküleri, psikolojik çözümlemeler bakımından son derece zengindir. Zweig, Avrupa'nın içine düştüğü siyasi duruma dayanamayarak 1942'de Brezilya'da karısıyla birlikte intihar etti.

İLKNUR ÖZDEMİR, İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nden mezun oldu. Almanca ve İngilizceden çok sayıda çeviri yaptı. Çevirilerinden bazıları; Paul Auster: *Yalnızlığın Keşfi*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Kehanet Gecesi*, *New York Üçlemesi*; Bruno Schulz: *Tarçın Dükkânları*; J.M. Coetzee: *Utanç, Petersburg'lu Usta*; Heinrich Böll: *İrlanda Güncesi*; Michael Cunningham: *Saatler*; Arundhati Roy: *Küçük Şeylerin Tanrısı*; Günter Grass: *Yengeç Yürüyüşü*, *Soğanı Soyarken*; Stefan Zweig: *Amok Koşucusu*, *Günlükler*, *Yakan Sır*, *Korku*, *Mecburiyet*; Ian McEwan: *Cumartesi, Sahilde, Benim Gibi Makineler*; Ingeborg Bachmann-Paul Celan:

Kalp Zamanı; Max Frisch: *Stiller, Montauk*; John Banville: *Mrs. Osmond*; Hermann Hesse: *Klingsor'un Son Yazı*; Virginia Woolf: *Mrs. Dalloway, Kendine Ait Bir Oda, Dalgalar, Orlando, Deniz Feneri, Perde Arası*; Pascal Mercier: *Lizbon'a Gece Treni*; Franz Kafka: *Şato, Ceza Sömürgesi, Dava, Milena'ya Mektuplar, Dönüşüm*; Michael Ondaatje: *Savaş Işığı*; Toni Morrison: *Katran Bebek*; John Updike: *Bech Döndü*; Hanif Kureishi: *Gün Boyu Gece Yarısı*. Ayrıca *Senin Öykün Hangisi* adlı bir öykü kitabıyla *Nereden Çıktı Bu Çocuk* isimli bir çocuk romanı vardır.

İçindekiler

Bir Çöküşün Öyküsü 11
Madalya 53
Bezginlik 65
Amok Koşucusu 71
Ay Işığı Sokağı 133
Leporella 153
Leman Gölü Kıyısındaki Olay 183

BİR ÇÖKÜŞÜN ÖYKÜSÜ

Normandiya yolculuğu insanı bıktıracak kadar uzamıştı, ancak daha Courbépine'deki ilk gününde eski neşesine kavuştu. Yerinde duramayan, kıpır kıpır, sürekli yeni şeyler peşinde koşan ruhu, kırlarda yaşanan o pırıl pırıl yaz günlerinin kucağına kendini atıverdi. Deli dolu şeyler yaptı, saçlarına açık renkli kurdeleler taktı, bembeyaz giysisiyle, içinde çoktan ölmüş olduğunu sandığı o küçük kız çocuğuna uyup ağaçlıklı yollarda koşarak, çitlerin üzerinden atlayarak, vızıldayan kelebeklerin peşinden koşarak eğlendi. Koştu da koştu ve yıllardır ilk kez yürürken bütün uzuvlarını ritmik bir biçimde gevşetmenin nasıl da büyük bir keyif verdiğini hissetti, sarayda geçirdiği günlerde unutmuş olduğu yalın yaşamın her yönünü büyük bir zevkle yeniden keşfetti. Zümrüt yeşili otların arasında yatıp gökyüzünü seyretti. Ne tuhaf, yıllardır bir bulutu seyrettiği olmamıştı; Paris'in evlerinin üstündeki bulutların da böyle güzel kenarlı, böyle puf puf beyaz, böyle tertemiz ve kaygan olup olmadığını merak etti. İlk kez gökyüzünü gerçek bir şey olarak algılıyordu. Gökyüzünün beyaz benekler serpiştirilmiş mavi kubbesi ona, bir zamanlar bir Alman Prensinin, doğum gününde armağan etmiş olduğu muhteşem Çin vazolarını anımsattı, ama bu gökyüzü çok daha güzeldi, çok da-

ha dolu ve daha mavi ve ipek gibi yumuşacık, hoş, güzel kokulu havayla doluydu. Hiçbir şey yapmamak onu keyiflendirdi. Paris'teyken davetten davete koşardı, şimdi kendisini saran sessizlikse taze bir pınar gibiydi. Versailles'da çevresini alan bütün insanların kendisi için önemsiz olduğunu, onları ne sevdiğini ne de onlardan nefret ettiğini, hepsinin tıpkı şurada, ormanın kenarında ellerinde iri, parlak oraklarla duran ve ara sıra, belli etmeden, meraklı gözlerini kendisine çeviren çiftçiler kadar önemsiz olduğunu şimdi fark ediyordu. Coştukça coştu, genç ağaçlarla oyun oynadı, alçak dallara erişene kadar sıçradı, sonra dalları birden elinden bıraktı, birkaç beyaz çiçek onları tutmaya çalışan eline, yıllardır ilk kez çözülmüş saçlarına ok gibi düşünce de kahkahayla güldü. Aklı bir karış havadaki kadınların hayatlarının her anında sahip oldukları o muhteşem unutkanlıkla, sürgünde bulunduğunu, eskiden Fransa'da hükümdar olduğunu, şimdi kelebeklerle ve parlak renkli çiçeklerle nasıl oynuyorsa bir zamanlar insanların yazgılarıyla da öyle oynamaya hakkı olduğunu unutuverdi; on, on beş yıl geriye gitti, Bayan Pleuneuf oldu, Cenevreli bir bankerin kızı, manastırın bahçesinde oyun oynayan, Paris'ten ve dünyadan habersiz, küçük, sıska, coşku dolu, on beş yaşında bir kız oldu.

Öğleden sonraları hizmetçilere buğdayın toplanmasında yardımcı oluyordu; koca koca demetleri bağlamak, sonra da hızla arabanın üstüne fırlatmaktan müthiş keyif alıyordu. İlk başlarda çekinen, saygıyla geride duran bütün o insanların arasında, tepeleme doldurulmuş arabanın üstüne oturup ayaklarını sallandırıyor, oğlanlarla birlikte gülüyor, daha sonra dansa gidildiğinde de onların ortasında fır dönüyordu. Bütün bunlar ona, saraydaki eğlenceli bir maskeli balo gibi geliyordu; nasıl güzel vakit geçirdiğini, saçlarında kır çiçekleriyle halka oyunu oyna-

dığını, köylülerle aynı kaptan içki içtiğini Paris'te anlatmak için sabırsızlanıyordu. Versailles'dayken çoban oyunlarının kandırmaca olduğunu nasıl fark etmemişse, bütün bunların birer gerçek olduğunun da farkında değildi. Yüreği hep yaşadığı anın içinde kayboluyordu, gerçeği söylerken yalan söylüyor, kandırmak isterken dürüst davranıyordu; tek bildiği, ne hissettiğiydi. Şimdi de damarlarından mutluluk ve taşkınlık akıyordu, gözden düşmüş olduğunu söyleyen çıksa gülüp geçerdi.

Ertesi sabah, günlerinin ışıl ışıl cıvıltısına kapkara bir sıkıntı damlası düştü. Burada, uyanmak bile insanın canını acıtıyordu: Düşsüz geçirilen kapkara bir gecenin ardından birden günün içine dalıveriyordu insan, tıpkı sıcak, bunaltıcı bir havada buz gibi suyun içine dalar gibi. Kendisini neyin uyandırdığını bilmiyordu. Işık yüzünden değildi, çünkü ıslak camların dışında, yağmurlu, soluk bir gün vardı. Gürültü yüzünden de değildi, çünkü ses duyulmazdı burada, yalnızca duvardaki tablolardan, ölmüş insanlar sabit, delici bakışlarla bakarlardı. İnsan uyanır, neden ve ne için uyandığını bilmezdi; burada onu kendine çeken, çağıran hiçbir şey yoktu.

Paris'te uyanmanın nasıl da farklı olduğunu düşündü. Akşamları dans edilir, sohbet edilir, arkadaşlarla gece yarısına kadar birlikte olunur, sonra yorgunluğun arkasından gelen o muhteşem uykuya dalınır, uyarılmış duyular, uykudayken de renkli tablolar sunmaya devam ederdi. Sabahları, gözleri henüz kapalıyken, düşünün içinden gelir gibi, ön odalardan kısık sesler duyardı; daha uykusu açılmadan, içeri dalarlardı: Fransız dükleri, ricacılar, sevgililer, arkadaşlar, bunların hepsi de ondan lütuf bekler, armağan getirirlerdi: coşkulu bir neşeyi. Herkes güler, gevezelik eder, dedikodu yapar, en son haberleri getirirdi onun yatağına. Ve o, en renkli düşlerin içinden doğrudan doğruya hayatın akışının içine uyanıverirdi;

düş görürken dudaklarına konan gülümseme uçup gitmezdi, ağzının kenarında asılı kalır, kafesindeki kuş gibi coşkuyla sallanırdı orada.

Gün başlayınca, insanların tablolarının yerini insanların kendileri alırdı ve bu insanlar onun yanında kalırlardı: giyinirken, gezintiye çıkarken, yemek yerken, ta gece geç saatlere kadar. Dans ederek, bitmek bilmez bir tempo içinde onun yaşamının çiçekli kayığını sallayan ve dalgalar gibi durup dinlenmeden kıpırdayan, kabaran bu gelgitin mırıltılar içinde kendisini alıp götürdüğünü hissederdi.

Burada insan uyanınca, sanki günü kıyıdaki bir kayalığa fırlatılıyor, saatlerin sahilinde dimdik, kıpırtısız ve boş boş oturuluyordu. Canı kalkmak istemiyordu. Bir gün önceki eğlenceler çekiciliğini yitirmiş oluyordu, uçarı merakı, hemencecik tatmin olan türdendi. Oda boştu, havasız gibiydi, kendisini hiç kimsenin istemediği bu yalnızlık içinde o da kendisini bomboş hissediyordu, boş, yararsız, tükenmiş ve yıpranmış; neden burada olduğunu ve neden buraya geldiğini anımsaması için biraz zaman geçmesi gerekiyordu. Günden ne bekliyordu ki titrek, ağır adımlarıyla sessizliği durmadan kat eden saatine böyle huzursuzluk içinde bakıyordu?

Sonunda hatırladı. Eski sevgilileri arasında ötekilerden daha fazla yakınlık duyduğu Alincourt Prensi'nden, sarayda olan bitenleri kendisine her gün atlı bir haberciyle ulaştırmasını rica etmişti. Bir önceki gün, ortadan kaybolmasının Paris'te yarattığı heyecan aklından tümüyle çıkıp gitmişti; şimdi bu zaferin tadını çıkarmak için yanıp tutuşuyordu. Çok geçmeden haberci geldi, ama haber gelmedi. Alincourt üç beş şey karalamış, kralın sağlığı, yabancı prenslerin ziyaretleri hakkında haberler vermiş ve kendisine esenlikler dileyerek mektubunu bitirmişti. Ne kendisi ne de ortadan kayboluşu hakkında

bir tek sözcük bile yoktu. Kızdı kadın. Kaçtığı duyulmamış mıydı? Yoksa bu can sıkıcı kovuğa dinlenmek üzere geldiği yolundaki yalanlara gerçekten inanılmış mıydı?

Saf, iriyarı haberci omuzlarını silkti. Bir şeyden haberi yoktu onun. Kadın öfkesini gizledi ve Alincourt'a –isteksizliğini belli etmeden– yanıt yazdı, verdiği haberler için teşekkür etti ve kendisine haber yollamaya devam etmesini rica etti. Burada pek uzun kalmamayı umduğunu ama yine de hayatından çok hoşnut olduğunu yazdı. Adama yalan söylemeye başladığının farkına bile varmamıştı.

Ama burada gün ne kadar da uzuyordu. Saatler de tıpkı insanlar gibi ağır adımlarla ilerliyor gibiydiler, onları hızlandırmanın çaresini de bulamıyordu. Ne yapacağını bilemiyordu, içindeki sesler susmuştu, yüreğindeki neşeli müzik, kurma anahtarı kaybolan bir oyuncak saat gibi durmuştu. Her şeyi denedi, kitaplar getirtti ama en keyifli kitaplar bile sanki yalnızca birer yazılı kâğıttı. Üzerine bir huzursuzluk çökmüştü, yıllardır aralarında yaşadığı insanların özlemini çekiyordu. Anlamsız emirler vererek hizmetkârları oradan oraya koşturuyordu: merdivenleri gıcırdatan ayak sesleri duymak, insan görmek, haberciler gelip gidiyormuş gibi yapmak, kendini kandırmak istiyordu ama yaptığı bütün planlar gibi bu da başarıya ulaşmıyordu. Hem yemekten hem de odasından, gökyüzünden ve hizmetkârlarından tiksiniyordu; istediği bir tek şey kalmıştı: Gece ve iyi haberleri alacağı sabaha kadar çekeceği deliksiz, düşsüz bir uyku.

Sonunda akşam oldu. Ama burada akşam ne kadar da hüzünlüydü! Karanlık çökmesinden, her şeyin silinmesinden, ışığın solmasından başka bir şey değildi! Burada akşam, bir sondu, oysa Paris'te eğlencenin başlangıcıydı. Burada akşam geceyi doğuruyor, orada sarayın salonlarında kenarları altın yaldızlı mumları tutuşturuyor,

havayı gözlerde kıvılcımlandırıyor, yürekleri tutuşturuyor, ısıtıyor, kendinden geçiriyor, coşturuyordu. Buradaysa insanı ürkütüyordu. Kadın odadan odaya koşuyordu; bütün odalara sessizlik, sinsi bir hayvan gibi sinmişti, yıllardır kimse girmediği için semirmişti, o hayvanın saldırısına uğramaktan korkuyordu kadın. Döşemeler inliyor, kitaplar eline alır almaz ciltlerinin içinde çıtırdıyordu; piyanonun tuşlarına dokunduğunda ağlamaklı notalar yükselir yükselmez, dayak yemiş bir çocuğunki gibi korkunç inleme sesleri çıkıyordu epinetten. Davetsiz konuğa her şey karşı koyuyor, karanlıkta birbirlerine sımsıkı sarılıyorlardı.

Soğuktan titreyen kadın o zaman bütün evin ışıklarını yakıyordu. Odaların birinde kalmaya çalışıyor, ama bir şey onu itiyor, o da huzur bulacakmış gibi odadan odaya dolaşıyordu. Ama her yerde, yıllardır burada hüküm süren ve çekip gitmek istemeyen sessizliğin o görünmez duvarına tosluyordu. Mumlar bile sanki bunun farkındaydılar, alçak sesle tıslıyorlar, sıcak damlalar akıtıyorlardı.

Oysa dışarıdan bakıldığında, ışıl ışıl aydınlık otuz penceresiyle şato, içinde bir kutlama varmış gibi duruyordu. Köy halkı şatonun önünde öbek öbek dikiliyor, meraklı gözlerle gevezelik ediyor, bunca insanın nereden çıkıp geldiğini soruyorlardı birbirlerine. Ama kâh bir pencerenin kâh ötekinin arkasından gölge gibi geçen kişi hep aynıydı: Kafese kapatılmış vahşi bir hayvan gibi içsel yalnızlığının hapishanesinde dolaşıp duran ve pencereden dışarı bakıp gelmeyen bir şeyi gözleyen Bayan de Prie.

Üçüncü gün artık sabırsızlığı çığrından çıktı ve zaptedilmez oldu. Yalnızlık dayanılmaz olmuştu, insanlara ihtiyaç duyuyordu, ya da hiç değilse insanların haberine, bütün varlığının binlerce iple bağlı olduğu saraydan, dostlarından gelecek haberlere, kendisini heyecanlandı-

racak ya da duygulandıracak herhangi bir şeye. Habercinin gelmesini bekleyemedi ve sabahın erken saatinde atına atlayıp ona doğru üç saat yol aldı. Yağmur yağıyor, sert rüzgârlar esiyordu; sırılsıklam olmuş saçları başını geriye çekiyordu, gözleri hiçbir şey görmez olmuştu, fırtına yağmuru yüzüne çarpıyordu, elleri soğuktan buz gibi olmuştu, atın yularını güçlükle tutabiliyordu. Sonunda eve döndü, ıslak giysilerini çıkarttı ve yatağına sığındı. Yorganı dişlerinin arasına alıp ateşler içindeymişçesine bekledi. Bu uzun yalnızlığa güç katlanacağını söyleyen Belle-Isle Kontunun tehditkâr gülümsemesinin anlamını şimdi çözüyordu. Üstelik henüz yalnızca üç gün olmuştu!

Sonunda haberci geldi. Kadın artık rol yapmayı bıraktı, açlıktan ölmek üzere olan birinin meyvenin kabuğunu soymak üzere saldırması gibi zarfın mührünü tırnaklarıyla söktü. Sarayla ilgili birçok haber vardı mektupta, gözleri satırları hızla taradı, kendi adını arıyordu. Yoktu, yoktu. Tam o sırada gözüne bir ad çarptı. Saraydaki mevkii Bayan de Calaincourt'a verilmişti.

Ansızın ürperdi, dizlerinin bağı çözüldü. Demek geçici bir dargınlık değil, sürekli bir sürgündü; bu onun ölüm hükmüydü, oysa o yaşamı seviyordu. Haberciden utanmadan bir sıçrayışta yataktan atladı, yarı çıplak, soğuktan titreyerek mektup üstüne mektup yazdı. Gururluluk komedisine son vermişti. Kendisinden nefret ettiğini bilmesine karşın krala mektup yazdı; olabildiğince alttan alan sözcüklerle, acınası bir yaltakçılıkla bir daha devlet işlerine karışmama sözü verdi; Leszcynska'ya yazdı, Fransa Kraliçesi olmasının kendi aracılığı sayesinde gerçekleştiğini hatırlattı ona; bakanlara yazıp onlara para teklif etti; arkadaşlarına yazdı. Bastille önlerinde kurtarmış olduğu Voltaire'den, kendisinin gözden düşüşü hakkında bir mersiye yazıp herkese okumasını istedi. Sekreterinden, düşmanlarına karşı yergiler yazdırtmasını ve

çoğaltıp dağıtmasını istedi. Hummalı ellerle böyle yirmi mektup yazdı, hepsinde aynı şeyi dileniyordu: Paris'i, insanları, bu yalnızlıktan kurtulmayı. Sonra elini bir kutuya atarak haberciye bir avuç dolusu altın verdi, atını çatlatırcasına sürüp gece olmadan Paris'e dönmesini buyurdu ona. Bir saatin ne demek olduğunu burada öğrenmişti. Şaşıran haberci teşekkür etmek istediyse de kadın onu iterek dışarı çıkardı.

Sonra yeniden yatağına döndü. Donuyordu. Sıskalaşmış bedeni sert öksürüklerle sarsılıyordu. Yattığı yerde gözlerini önüne dikmiş bekliyordu, sonunda konsolun üzerindeki saat, saat başını vurdu. Ama saatler çok inatçıydı, söverek, yalvararak, altın vererek onları hızlandırmak olanaksızdı, uykulu adımlarla turlarını tamamlıyorlardı. Hizmetkârlar geliyor, ama onları içeri almıyordu, çaresizliğini kimsenin görmesini istemiyordu, ne yemek istiyordu, ne konuşmak; hiç kimseden bir şey istemiyordu. Dışarıda yağmur bitmek bilmeden yağıyor ve o, kollarını çaresizce iki yana açmış çalılar gibi dışarıda duruyormuşçasına tir tir titriyordu. Kafasından bir soru geçiyordu, saat pandülü gibi vuruyordu beynine: Neden, neden, neden? Tanrı bunu ona neden reva görmüştü? Çok mu günaha girmişti?

Çıngırağı çaldı; köyün papazını istiyordu. Burada konuşabileceği ve korkularını açabileceği bir insanın bulunduğu düşüncesi onu rahatlattı.

Papaz çok geçmeden geldi, hanımefendinin hasta olduğu söylenince elini çabuk tutmuştu. Adam odaya girerken kadın elinde olmadan gülümsedi. Aklına Paris'teki rahibi gelmişti, onun o narin, ince elleri, insana değip geçen ışıltılı bakışları, günah çıkarttırdığını unutturan kültürlü sohbeti. Courbépine'in papazı iriyarı, geniş omuzlu biriydi, gıcırtılı çizmeleriyle ayaklarını vura vura girdi kapıdan içeri. Her yeri kırmızıydı, hantal elleri,

rüzgârda kavrulmuş suratı ve koca kulakları, ama kadını selamlamak için şapkasını havalandırıp koltuklardan birine otururken nedense sevimli göründü. Onun o heybetli varlığı sanki odadaki yılgınlığı sindirmiş, bir köşeye büzülmesine neden olmuştu, onun yüksek sesiyle oda sanki ısınmış, canlanmış gibiydi, Bayan de Prie de onun yanında daha rahat soluk alıyordu sanki. Papaz oraya neden çağrıldığını bilmiyordu, böylece acemice sohbete girişti, kilisesinden, gözleriyle görmediği Paris'ten söz etti, kültürünü ortaya koydu, Cartesius'tan Montaigne'in tehlikeli yapıtlarından söz etti. Kadınsa pek de düşünmeden arada bir lafa katılıyordu; kafası arı kovanı gibiydi, yalnızca duymak istiyordu, insan sesi duymak, içinde boğulacak gibi olduğu yalnızlık denizinin önünde bir duvar örmek istiyordu bu sesle. Kadını rahatsız etmekten korkan papaz kalkıp gitmeye yeltenince, kadın abartılı bir sevimlilikle ona cilve yaptı, oysa korkudan başka bir şey yoktu içinde, o saygıdeğer beyefendiyi ziyaret edeceğine söz verdi, onun da kendisini sık sık ziyaret etmesini rica etti; Paris'te olsa herkesi büyüleyecek olan baştan çıkarıcılığı, dalgın sessizliğinden cömertçe fışkırıyordu. Papaz hava kararana kadar orada kaldı.

Ama adam ayrılır ayrılmaz, suskunluğun yükü sanki bir kat daha çöktü kadının üzerine, sanki yüksek tavanı tek başına sırtında taşıyacak, bastırmakta olan karanlığı tek başına uzakta tutacaktı. O güne dek hiçbir zaman yalnız kalmadığı için bir tek kişinin bile kendisi için ne kadar önemli olduğunu hiç bilmemişti. Hava nasıl hissedilmezse insanları da öyle değerlendirmişti hep, ama şimdi, yalnızlıktan boğazı düğümlenirken, o insanlara ne kadar ihtiyacı olduğunu hissediyor, yalan söyleseler de aldatsalar da onların ne kadar önemi olduğunu anlıyor, salt onların yanında olmasının bile kendisine neler his-

settirdiğini, onların tasasızlığını, güvenlerini ve neşelerini nasıl benimsediğini anlıyordu. Onlarca yıl insanların arasında yüzmüş, ama bu dalgalardan beslendiğini, onların kendisini taşıdığını hiç bilmemişti, şimdi, bir balık gibi yalnızlığın kıyılarına fırlatıldığında çaresizlik ve şahlanmış acılar içinde çırpınıyordu. Hem donuyor hem alev alev yanıyordu. Bedenini yokluyor, buz gibi olduğunu anlayınca dehşet içinde kalıyordu, içindeki bütün duyusal sıcaklık sanki silinip gitmişti, damarlarındaki kan jelatin gibi ağır ağır akıyordu, kendi cesedinin içine gömülmüş olarak burada, bu sessizlikte yatıyordu sanki. Birdenbire içi kavrulur gibi oldu, çaresizlik içinde hıçkırdı. Şaşırdı, buna karşı koymak istedi. Ama odada yalnızdı, rol yapması gerekmezdi, ilk kez kendisiyle baş başaydı. O acıtan zevke içinden gelerek bıraktı kendini, buz gibi yanaklarından aşağı süzülen sıcak gözyaşlarını hissetti, o korkunç sessizlikte kendi hıçkırıklarını dinledi.

Papazın ziyaretine karşılık vermek için hiç zaman geçirmedi. Evi bomboştu, mektup gelmiyordu, Paris'te insanların aracılara, ricacılara pek zaman ayırmadığını kendisi de biliyordu; bir şeyler yapmak istiyordu, ne olursa olsun, tavla oynamak, gevezelik etmek ya da konuşan birini seyretmek; gitgide tehditkârlaşarak, tehlikesini artırarak yüreğini sıkıştıran o can sıkıntısını herhangi bir şeyle engellemek istiyordu. Köyden koşarak geçti; kendisine yaşadığı sürgünü anımsatan Courbépine'in adıyla ilgili olan her şeyden nefret ediyordu. Papazın evi köy yolunun sonunda, yeşillikler içindeydi. Ev bir samanlıktan daha yüksek değildi, ama küçücük pencerelerini çiçekler sarmış, birbirine dolanarak kapıdan aşağı sarkmıştı; çiçeklerin o tatlı ağına takılmamak için kapıdan geçerken eğilmek zorunda kaldı.

Papaz yalnız değildi. Yanında, çalışma masasının

Can Yayınları
Bu tanıtım kopyası
Can okurları için
özel olarak hazırlandı.
Can Yayınları

STEFAN ZWEIG'IN EN ÜNLÜ ÖYKÜLERİNDEN BİRİ OLAN **AMOK KOŞUCUSU**, KENDİ ÖLÜMÜNE DOĞRU KOŞAN BİR DOKTORUN YIKIMINI ELE ALIR.

TUTKULU YAŞAMLARIN YAZARI ZWEIG, BİR BAŞYAPIT NİTELİĞİNDEKİ ÖYKÜSÜYLE AYNI ADI TAŞIYAN BU KİTAPTA, YOK ETME ARZUSUNDAN YOK OLMA ARZUSUNA SAVRULAN YAŞAMLARI; KENDİ TRAJİK SONLARINA DOĞRU İLERLEYEN, SONUNDA KENDİ MUTSUZ DÜNYALARINDA YİTİP GİDEN İNSANLARIN ÖYKÜLERİNİ ANLATIYOR. TUTKULARININ PEŞİNDE SONSUZ BİR BURGACA DÜŞEN, YIKIMIN SINIRLARINI AŞIP YOK OLUŞA SÜRÜKLENEN İNSANIN ÖYKÜLERİNİ.

KİŞİLİK ÇÖZÜMLEMELERİYLE DERİNLEŞTİRDİĞİ YAPITLARINDA ÇOĞUNLUKLA, SAPLANTILI YAŞAMLARIN UMARSIZ SONLARINI ANLATAN ZWEIG'IN BU KİTAPTAKİ ÖYKÜLERİ, KENDİ YAŞAMINDAN İZLER TAŞIYOR. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA KARISIYLA BİRLİKTE İNTİHAR EDEN YAZARIN İÇİNDE BULUNDUĞU RUH HALİ SATIR ARALARINDA KENDİNE YER BULUYOR.

#avusturyaedebiyatı #insanlıkdurumu #cinnet #doktor #bunalım #burjuvazi #savaş #sürgün

can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

öykü

ISBN: 978-975-07-3519-6

9 789750 735196